

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA – VAVROUŠKOVO STIPENDIUM

JMÉNO: Bc. Kateřina NOVOTNÁ

ROČNÍK: 2. navazující Mgr.

NÁZEV PROJEKTU/VÝZKUMU:

Rozvoj a limity alternativního cestovního ruchu v oblasti Amazonie – případová studie nově vznikající CHKO při komunitě Ruku Kausay v Ekvádoru

VÝŠE STIPENDIA: 20 000 Kč

ZEMĚ REALIZACE: Ekvádor

TERMÍN REALIZACE: 16. 12. 2013 – 14. 2. 2014

1) Stručný popis projektu

Název a obsah schváleného projektu (*Rozvoj a limity alternativního cestovního ruchu v oblasti Amazonie – případová studie nově vznikající CHKO při komunitě Ruku Kausay v Ekvádoru*) byl sepsán tak, aby reagoval na nechvalnou situaci v ekvádorské provincii Napo týkající se ničení životního prostředí těžařskými společnostmi a na propojení snah místní komunity a česko-ekvádorské organizace Život postaru.¹ Nově vznikající CHKO, skrze kterou měl být realizován alternativní turismus a která měla být hlavním předmětem výzkumu, však zatím není komunitou ani organizací využívána. Právě z důvodu nutnosti komunikace a ujasnění si plánů v rámci komunity byly samotné cíle výzkumu, a tudíž i diplomové práce, částečně pozměněny a výzkum by měl aktuálně spíše nést název *Strategický plán alternativního turismu pro místní komunitu v Ekvádoru Ruku Samay*.²

Samotný terénní výzkum byl tedy zaměřen, jak jsem již zmínila výše, na obyvatele Ruku Samay, kteří se společně žijí alternativním turismem, ale někteří jeho členové mají také příjem z nahodilých prací v nedalekém městě Tena a z výnosů na svých pozemcích, které sami obdělávají. Výzkum pracoval s komunitou jako celkem i individuálně a pomocí odlišných metod se snažil o zodpovězení základních otázek, jako např. zda jsou členové komunity spokojeni, co by naopak na turismu či komunitě změnili nebo kterého projektu, který si společně definovali, by se přáli zúčastnit.

Domnívám se, že výzkum byl úspěšný, komunita byla ochotná spolupracovat a bylo zřejmé, že její členové měli potřebu sebereflexe a k výzkumu nepřistupovali nezúčastněně. Po sepsání diplomové práce by tedy její výsledky měly být komunitě předneseny v takové formě, aby mohla komunita ve strategickém plánování sama pokračovat, případně aby své plány mohla co nejefektivněji zrealizovat.

¹ Ta se snaží o zachování tradičního způsobu života indiánů a o záchranu tamější vegetace skrze snahy o vytvoření CHKO z území, které je konstantně těžaři ohrožováno. Organizace si klade za cíl rozšiřovat povědomí o dění v ekvádorské části Amazonie, a tak společně s komunitou do této oblasti začala v posledních dvou letech vozit také české turisty.

² Samotná komunita, která se v půlce roku 2013 přejmenovala na Ruku Samay, se sice už řadu let žije alternativním turismem (ekoturismem a přírodním léčitelstvím), nicméně díky organizaci Život postaru si začala znatelněji uvědomovat, jak může skrze turismus ovlivňovat smýšlení a chování vůči přírodě nejen jedinců, ale i velkých skupin.

2) Stručný souhrn vykonaných činností

Aby mohl být výzkum alternativního turismu zasazen do kontextu provinční situace a potažmo Ekvádoru, provedla jsem rozhovory se zástupkyní akademické sféry, s vedoucími pracovníky dvou místních turistických agentur a s místní úřednicí lokální pobočky Ministerstva turismu. Jinak bylo ve výzkumu pracováno výhradně s komunitou.

Začátek výzkumu a pobytu jsem tedy strávila na Universidad Pontificia v Quitu, kde jsem provedla rozhovor s místní expertkou na alternativní turismus, s doc. Katalinou Almeidou. Ta mně také dala k dispozici své materiály týkající se strategického plánování turismu ekvádorské vlády a upozornila mě na problémy, se kterými se musela potýkat ona při řadě výzkumů, kterých se v Ekvádoru účastnila. Později jsem dělala rozhovor s vedoucím agentury RICANCIE, která sdružuje komunity v oblasti Horního Napo a zabývá se alternativním turismem. Z řady expertů jsem dále měla možnost mluvit se zástupkyní Ministerstva turismu v městě Tena, které je hlavním městem oblasti Napo. Zásadní byly fokusní skupiny a rozhovory s členy komunity. Do fokusních skupin byli částečně zapojeni i členové organizace Život postaru a to z důvodu, že dva jeho zakládající členové jsou také součástí komunity. Později proběhly dva workshopy, kde byli všichni přítomní (dospělí členové Ruku Samay) rozděleni do dvou skupinek – jedna se věnovala kladným a záporným stránkám související s komunitou a druhá se ujala úkolu zhodnotit stejným způsobem turismus v komunitě. Obě skupiny si posléze své výsledky představily, prodiskutovaly je a následně do diskuze zapojily i mladší generaci, která nehodnotila turismus, ale komunitu jako celek. Úplně nakonec po několika týdnech soužití s rodinou, jsem zahájila individuální semistrukturované rozhovory, které jsem vedla zejména s dospělými členy rodiny a s jednou dívkou jakožto pomyslnou zástupkyní dětí a mladší generace. Cílem bylo seznámit se blíže s problémy a silnými stránkami v komunitě a dát komunitě prostor na společnou sebereflexi a hlasité vyjádření nespokojenosti a přání. Vzednutím vlny diskuze na téma společné budoucnosti a sebereflexe se, řekla bych, naplnilo. Celý pobyt jsem si vedla terénní deník, do kterého jsem si téměř denně zapisovala své postřehy o fungování komunity, vedla zápisy z jednotlivých fokusních skupin, workshopů atd.

3) Přínos pro studenta (získané dovednosti) a partnerskou organizaci

Moje role byla důležitá v tom, že jsem sehrála jakéhosi nestranného pozorovatele a zprostředkovatele mezi členy komunity, kteří jsou členy organizace Život postaru a dokážou aktivně prezentovat své vize o komunitě, a mezi obyvateli komunity, kteří by Ruku Samay možná rádi posunuli někam kupředu, tj. rádi by si zajistili stálý a dostačující příjem komunity, ale nedokážou nebo nemají čas zamýšlet se nad dlouhodobými plány a jejich realizací. Sžívání s komunitou bylo postupné a stejně tak bylo postupné získávání důvěry od organizace. Do Ekvádoru jsem jela jako studentka, která měla velmi pravděpodobně narušovat soukromí jednotlivých členů za účelem provedení výzkumu ke své diplomové práci. Z Ekvádoru jsem však odjížděla jako přítel komunity, který se snaží výzkumem komunitě i organizaci pomoci.

Zásadní bylo sblížení a práce s dětmi, které byly velmi bezprostřední a tím, že vůči mně projevovaly důvěru, bylo posléze jednodušší vytvořit si vztah i s jejich rodiči.

Společně se mnou v komunitě bylo dalších 12 Čechů, kteří zde trávili dovolenou. Já jsem tak mohla vidět komunitu při práci a zároveň pozorováním reflektovat potřeby turistů – tedy druhé strany. Po osobní stránce byla pro mě tato cesta nedocenitelná, protože soužití s Kičuánci přineslo do mého života, jakožto života obyčejného Evropana, neuvěřitelné množství existenciálních otázek i zároveň i jejich odpovědí na ně.

4) Návrh prezentace výzkumu

Předběžné závěry a postřehy z pobytu byly předány organizaci Život postaru. Prvně je nutné výzkum zpracovat a analyzovaná data následně možné veřejně prezentovat v rámci přednáškového cyklu Života postaru, pokud o něj bude mít organizace zájem. Postřehy z výzkumu by mohly být sepsány do článku pro Žurnál UP, případně pro jiná akademická či odborná periodika.

VYÚČTOVÁNÍ

	Vlastní výdaje	z Vavrouškova stipendia
Strava, ubytování	32 000,-	
Cestovní náklady	11 000,-	20 000,-
Očkování, léky	7600,-	
Pojištění	4347,-	
Vízum	821,-	
CELKEM	55 768,-	20 000,-
CELKOVÉ NÁKLADY	75 768,-	